

Laudatio Berry Vorstenborsch Van Helsdingenprijs

Geachte aanwezigen, beste mensen, beste Berry,

Het is een eer en genoegen om deze Laudatio te mogen uitspreken ter gelegenheid van het toekennen van de Van Helsdingenprijs aan het werk van Berry Vorstenbosch *De Overtocht – Filosofische Bik op een Psychose*. Als lid van de Stichting Psychiatrie & Filosofie en van de beoordelingsjury ga ik er voor de gemakkelijkerheid en goede vrede vanuit dat ik de stem van de jury vertolk, en wil ik in die hoedanigheid een aantal van onze bevindingen en ervaringen meegeven bij het lezen van dit werk.

De Overtocht laat zich in de eerste plaats lezen als een autobiografisch verslag van enkele psychoses die de auteur heeft meegemaakt. Nu zoals de meeste mensen weten die uit eerste hand of vanop een meer veilige afstand kennis hebben van wat zo'n tocht doorheen een psychose kan inhouden, versmelten hier al gauw persoonlijke en biografische elementen met meer universele thema's uit de filosofie en religie. Het lijkt in zekere zin zo te zijn dat elke verwoede poging uitdrukking en expressie te geven aan het meest persoonlijke niveau van directe ervaring in psychose noodzakelijk uitmondt in het Grote Buiten, in de eerder minder bescheiden thema's zoals Waarheid, Metafysica, Kennis, Tijd, en – waarom niet - God.

Zo is het ook in *De Overtocht*. Het is het eerste boek waar begrippen ontleend aan René Girard gebruikt worden in deze schijnbaar onmogelijke vermenging van het individuele en het universele in een verhaal over psychose. Dan hebben we het vooral over positieve en negatieve feedbackmechanismen, metafysische begeerte, en apocalyptische dreiging. Daarnaast vinden er ook denkbeeldige, werkelijke en onmogelijke gesprekken plaats met onder andere Heidegger en Derrida, Hölderlin en Dostojevski, een filosofisch-literaire versmelting die toelaat alle wegen, afslagen, horizonten, en afgronden die op zo'n overtocht op het pad kunnen liggen op een theoretisch doordachte, filosofisch beargumenteerde maar ook levendige manier te bespreken.

De jury was van mening dat *de Overtocht* daardoor een rijk en doorwrocht boek is geworden. Hoewel het volume en de schrijfstijl de oppervlakkige lezer kan intimideren, wordt de

aanhouder beloond met een even rijk als dicht vertakte duiding van perioden van ontregeling en verrukking van de auteur, en in samenhang daarmee een meer fundamentele analyse van wat een psychose is. Vorstenbosch weet overtuigend de betekenis van een psychotische overtocht te vatten, maar biedt het ook concrete aanknopingspunten om zo'n overtocht aan te vatten, zowel voor de potentiële reizigers zelf als voor hulpverleners als reisgenoten. Vernieuwend is ook hoe de ontwikkeling van meer evidente waanzin begrepen wordt aan de hand van positieve feedbackloops, waarbij begrippen als momentum, containment, en triggers aangrijpingspunten bieden om deze overtocht te maken, en deze soms eenzame reis eventueel uit te laten monden in een realiteit met meer gemeenschappelijke ankerpunten. De manier waarop Vorstenbosch dit alles beschrijft is helder maar ook ontroerend, psychologisch doorwrocht maar niet psychologiserend, in die zin dat hij uitdrukking weet te geven van het belang en de fundamenteel menselijke dimensie van wat soms te gauw wordt weggezet als een louter neurobiologische aangelegenheid.

Om die redenen heeft de Jury besloten om De Overtocht de eerste prijs toe te kennen. Uit hoofde van de Stichting en de Jury wil ik Berry Vorstenbosch nogmaals van harte feliciteren met zijn uitmuntend werk, en kijk ik met plezier uit naar de bespreking van de auteur.

Proficiat.

Jasper Feyaerts